

רשומות

הצעות חוק

5 במאי 1980

1453

י"ט באייר תש"ם

דפד

206

214

חוק הגנת הפרטיות, תש"ם-1980

חוק המילונות (חברות ביטוח) (תיקון מס' 5), תש"ם-1980

מבוא

ביום ב' באלול תשל"ד (20 באוגוסט 1974) מינה שר המשפטים ועדה לבדיקת הדרכים להגנה על האזרח בפני פגיעה בצנעת הפרט. הועדה, בראשותו של שופט בית המשפט העליון יצחק כהן, נתבקשה להביא לפני שר המשפטים המלצותיה לחקיקה בנושא.

ביום א' בחשון תשל"ז (25 באוקטובר 1976) הגישה הועדה את המלצותיה לשר המשפטים, והן הופצו בין גורמים ציבוריים שונים. עיקרי המלצות גובשו בחוק המוצע.

הזכות לפרטיות, אף שהיא אחת מהזכויות שאינן ניתנות להגדרה מדויקת, הרי תחומיה ברורים למדי: תחומי הזכות מתפרשים לגבי אותם ענינים של הפרט אשר על פי מוסכמות חברתיות זכאי הפרט לשמורם לעצמו בלי שזולתו יתן להם פומבי ללא הסכמתו. הדעה המקובלת כיום היא שלא די בהגנה הניתנת לאדם על פי הדין נגד פגיעה בגופו ובכסו אלא יש להבטיח הגנה גם בפני הפגיעה בפרטיות.

התרחבות אמצעי התקשורת ההמוניים, ההתפתחות וגידול התפוצה של מכשירים טכנולוגיים המאפשרים האזנה, התחקות ובילוש ממרחק, התרחבות האיסוף והריכוז של מידע בידי גורמים ציבוריים ופרטיים, והגידול המהיר של האוכלוסיה וצפיפות הדיוור — כל אלה מביאים להחמרת הפגיעות בפרטיות. הפרט מוצא עצמו חשוף לעין כל בנושאים שהצבעה יפה להם והוא חש שעניניו האישיים האינטימיים ייחפכו — ללא הצדקה — לנחלת הציבור. מצב חדש זה יצר את הצורך לשריין את ההגנה על זכותו של אדם לפרטיות, ולמלא חלל משפטי בנושא שחשיבותו גדלה והולכת.

במקורות המשפט העברי הזכרה הפרטיות כראויה להגנה כבר בתקופה קדומה, כפי שעולה מתוך מחקרו של ד"ר נחום רקובר "ההגנה על צנעת הפרט" (מחקרים וסבירות במשפט העברי, משרד המשפטים, חוברת ד', תשל"ל—1970). הגנה זו באה לידי ביטוי בשמירה מפני דברים שנאמרו בנסיבות של אמון, בהגנה מפני קריאת איגרות של הזולת, ובשמירה על צנעת חייו של הפרט. אין לפגוע בפרטיותו של האדם בכניסה לרשותו ואף לא בצפייה מרשותו של הפוגע אל רשותו של הנפגע. מצד אחר, רשותו של אדם לא תשמש לו "עיר מקלט" כשהוא מבצל אותה לרעה, לסיכול השלטת החוק והמשפט.

הבעיה העיקרית שהתלבטה בה ועדת כהן היא מציאת האיזון המתאים בין הזכות לפרטיות לבין הזכות של אמצעי התקשורת לאסוף ולפרסם ידיעות, וההכרח לנקיטת פעולות מסוימות בידי זרועות השלטון. הועדה נתנה דעתה לבעיה זו והציעה פתרון בקביעת מערכת של הגנות. הרעיון הטמון בהצעה האמורה אומץ בהצעת חוק זו.

האזנת סתר לא נדונה בחוק זה, פרט לקביעת איסור כללי על האזנה, משום שהנושא גובש בחוק נפרד. איסוף מידע במרכזי מחשבים — אף הוא אינו נדון בהצעה זו, משום שהנושא נדון בוועדה אחרת שמינה שר המשפטים, החוקרת בנפרד את סכנת הפגיעה הכרוכה בכך, והאמורה להמליץ על הדרכים למניעת הפגיעה.

חוק הגנת הפרטיות, תש"ם-1980

איסור הפגיעה
בפרטיות

פגיעה בפרטיות
מהי

1. לא יפגע אדם בפרטיות זולתו ללא הסכמתו.

2. פגיעה בפרטיות, לרבות -

- (1) בילוש או התחקות אחר אדם או הטרדתו;
- (2) האזנה האסורה על פי חוק;
- (3) צילום אדם כשהוא ברשות היחיד;
- (4) צילום אדם ברשות הרבים או פרסום תצלומו ברכיבים בנסיבות שבהן הצילום או הפרסום עלול להביאו במבוכה;
- (5) קריאת מכתב או העתקתו שלא ברשות הנמען או השולח;
- (6) קריאת כתב שלא נועד לפרסום או שימוש בתכנו;
- (7) שימוש בשם אדם, בכינויו, בתמונתו או בקולו, לפעילות לשם ריווח או לפעילות מדינית;
- (8) הפרה של חובת סודיות שנקבעה בדין לגבי עניניו הפרטיים של אדם;
- (9) הפרה של חובת סודיות לגבי עניניו הפרטיים של אדם שנקבעה בהסכם מפורש או משתמע;
- (10) שימוש בדיעה על עניניו של אדם או מסירתה לאחר, שלא למטרה שלשמה נמסרה;
- (11) פרסומו או מסירתו של דבר שהושג בדרך פגיעה בפרטיות לפי פסקאות (1) עד (8) או (10).

דברי הסבר

כשהתנהגת זו אינה מהווה פגיעה בנופו ואין בה משום לשון הרע.

בפסקה (2) נקבע כי האזנה שהיא אסורה לפי החוק מהווה גם פגיעה בפרטיות.

בפסקה (3) נקבע איסור כללי לצלם אדם ברשות היחיד בעוד שבפסקה (4) נקבע איסור מסוייג לגבי צילום אדם ברשות הרבים. איסורים אלה מבוססים על ההשקפה שדמות דיוקנו של האדם היא חלק מפרטיותו.

פסקאות (5) ו-(6) נועדו להגן בפני פגיעה במכתבים וכתבים של אדם, פגיעה שהיא מוגנת במידה מסויימת על ידי הדינים בדבר זכות יוצרים, אך הגנה זו אינה מקיפה.

פסקה (7) מרחיבה את האיסור על השימוש בשמו של אדם, בכינויו, בתמונתו או בקולו. האיסור הקיים בסעיף 34 לפקודת הנויקין [נוסח חדש] חל רק על פעילות לשם מסחר או לפרסומת מסחרית. לפי החוק המוצע יחול האיסור על כל פעילות לשם ריווח וכן על פעילות מדינית, וסעיף 34 הנ"ל יבוטל.

סעיף 1 הוראת סעיף 1 המוצע היא צו לא תעשה הבא כתולדה הגיונית של ההצהרה על הזכות לפרטיות, העתידה לבוא בחוק-יסוד: זכויות האדם.

סעיף 2 במרבית הארצות שבהן חוקקו חוקים האוסרים רים פגיעה בפרטיות לא הוגר המונח פרטיות. גם החוק המוצע אינו מגדיר את המונח, מפאת הקושי במתן הגדרה ברורה וממצה לביטוי זה. קביעת תחומיה המדויקים של "פרטיות" הושארה, איפוא, לפסיקה שתיקבע במרוצת השנים בבחי המשפט לאור נסיבות קונקרטיות.

לפיכך הפירוט שבסעיף זה אינו ממצה, וקיימת אפשרות של פגיעה בפרטיות בדרכים שלא הוזכרו בו, מאחר שההפתחות הטכנולוגיות עלולה ליצור בעתיד דרכים של פגיעה שאין כיום אפשרות לתוותן.

בפסקה (1) נכלל איסור הטרדת אדם כדי להגן עליו בפני התנהגות פוגעת ברשות היחיד וברשות הרבים גם

3. לענין חוק זה – הגדרות אחרות
 "הסכמה" – כמפורש או מכללא;
 "פרסום" – כמשמעותו בסעיף 2 לחוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965;
 "צילום" – לרבות הסרטה במסרטה.
4. פגיעה בפרטיות – פגיעה בפרטיות היא עוולה אזרחית, והוראות פקודת הנזיקין [נוסח חדש]² יהולו עליה בכפוף להוראות חוק זה.
5. הפוגע במזיד בפרטיות זולתו, באחת הדרכים האמורות בסעיף 2(1), (3) עד (8), עבירה – (10) ו-(11), דינו – מאסר שנה.
6. הנגות – במשפט פלילי או אזרחי בשל פגיעה בפרטיות תהא זו הגנה טובה אם נתקיימה אחת מאלה:
 (1) הפגיעה נעשתה על ידי פרסום שהוא מוגן לפי סעיף 13 לחוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965;
 (2) הנחבע או הנאשם עשה את הפגיעה כתום לב באחת הנסיבות האלה:
 (א) הוא לא ידע ולא היה חייב לדעת על אפשרות הפגיעה בפרטיות של אחר;
 (ב) הפגיעה נעשתה בנסיבות שבהן היתה מוטלת על הפוגע חובה לעשותה;
 (ג) הפגיעה נעשתה לצורך ענין אישי כשר של הפוגע;

דברי הסבר

עוגשין אלא אם כן מזהירין. כן מוצע כי גם לגבי הפרת חובת סודיות לפי סעיף 2 (9) לא תהיה אחריות פלילית הואיל ומדובר בו בהפרת הסכם ובענין זה הסנקציה המתאימה היא אחריות אזרחית ולא פלילית.

הסנקציה הפלילית – מאסר שנה או קנס 10,000 שקל- לים הצמוד למאסר כזה לפי הוראות חוק העונשין – מוצעת לצרכי הרתעה וכן משום שיתכנו מקרים שבהם הנפגע לא יוכל או לא ירצה מטעמים שונים להגיש תובענה אזרחית על אף שהפגיעה שנעשתה במזיד הינה חמור רה ביותר.

6 סעיף ההגנה האמורה בפסקה (1) היא מוחלטת ומשנתמלאו התנאים המפורטים בה לא יהיה המעשה עילה למשפט פלילי או אזרחי אף אם הפוגע לא פעל בתום לב. ההגנות המפורטות בפסקה (2) הן מסוייגות והן קיימות רק אם המעשה נעשה בתום לב.

לפי פסקה (8) תינתן הגנה בפני פגיעה בסודיות שנקבעה בכל דין (כמשמעותו בסעיף 1 לפקודת הפרשנות). לפי פסקה (9) יהול איסור של הפרת חובת סודיות שנקבעה בהסכם, כך שכל הוראות החוק המוצע, למעט הליכים פליליים, יהולו על הפרה כגון זו, וגם אדם שאינו צד להסכם יוכל לקבל תרופה משפטית אם נגרם לו נזק כתוצאה מהפרה זו.

פסקאות (10) ו-(11) ענינן איסור השימוש בידיעה למטרה שונה מהמטרה שלשמה נמסרה הידיעה, ואיסור פרסום או מסירה של דבר שהושג כתוצאה מפגיעה בפרטיות אף אם המפרסם קיבל את הידיעה מאחר.

סניפים האחריות הפלילית תוגבל רק לאותן דרכי 4 ו-5 הפגיעה בפרטיות שפורטו בסעיף 2, אך לא תהיה אחריות פלילית אם הפגיעה נעשתה בניגוד להוראה הכללית שבסעיף 1, וזאת כדי לשמור על העקרון שאין

1 ס"ח תשכ"ה, עמ' 240.

2 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 10, עמ' 266.

- (ד) הפגיעה נעשתה תוך ביצוע עיסוקו של הפוגע כדין ובמהלך עבודתו הרגיל, ובלבד שלא נעשתה על ידי פרסום ברבים;
- (ה) בפגיעה היה ענין ציבורי המצדיק אותה בנסיבות הענין;
- (ו) הפגיעה היתה על ידי צילום או על ידי פרסום תצלום שנעשה ברשות הרבים ודמות הנפגע מופיעה בו באקראי;
- (ז) הפגיעה נעשתה על ידי פרסום שהוא מוגן לפי פסקאות (4) עד (11) לסעיף 15 לחוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965.

דברי הסבר

(10) העתק או תמצית נכונה והוגנת ממרשם המתנהל על פי חיקוק או ממסמך אחר הפתוחים על פי חיקוק לעיון כל דורש;

(11) פרסום נכון והוגן - מלא, חלקי או תמציתי - של מה שפורסם קודם לכן בנסיבות האמורות בפסקאות (1), (3), (4), (7), (8), (9) או (10), ופרסום חוזר כאמור של מה שפורסם בישיבת הממשלה והממשלה התירה לפרסומו.

פסקה (2) מפרטת כאמור מקרים שבהם נעשה מעשה הפגיעה בחום לב אם מתוך חוסר ידיעה על אפשרות הפגיעה, אם מתוך נסיבות שבהן מוטלת היתה על הפוגע חובה לעשות את המעשה או כשהמעשה נעשה כדי להגן על ענין אישי כשר של הפוגע. פסקת-משנה (ד) באה להגן על פגיעה בפרטיות הנעשית תוך כדי ביצוע עיסוקו של הפוגע כדין ובמהלך עבודתו הרגיל. לפי הוראות אלה יוכלו תוקרים פרטיים לאסוף ידיעות הנחוצות לשם הגנה על אינטרסים לגיטימיים של שולחיהם ולא תהיה בכך פגיעה בפרטיות. הוא הדין לגבי מעביד המתחקה, בעצמו או על ידי שליחו, אחרי עובדו כדי לברר אם העובד אינו מפר את חובותיו לפי הסכם העבודה, או לגבי חברת ביטוח האוספת מידע לגבי מי שתובע ממנה פיצויים. תגנה לפי הוראה זו לא תחול אם המעשה לווה בפרסום ברבים.

בפסקה (2) (ה) מוצע כי תינתן הגנה לפגיעה בפרטיות שהיה בה ענין ציבורי המצדיק אותה בנסיבות הענין. הגנה זו דרשה בעיקר באמצעי התקשורת, והיא מבוססת על העקרון המקובל שאדם שהוא "דמות ציבורית" לא יוכל לקבול על כך אם עניינו הפרטיים ייחשפו במידה מסוימת לידיעות הציבור ופרטיותו תיפגע. ההצעה הר- לכת בענין זה בעקבות סעיף 14 לחוק איסור לשון הרע, שלפיו מוגן פרסום לשון הרע שהיתה אמת והיה בפרסום ענין ציבורי, ובלבד שהפרסום לא חרג מהדרוש לאותו ענין. ההגנה המוצעת כאן מותנית בכך שנעשתה בחום לב. בפסקה (2) (ו) המוצעת נקבע, שתצלום שנעשה ברשות הרבים לא ייחשב כפגיעה בפרטיות, כאשר דמותו של הנפגע מופיעה בתצלום באקראי. הוראה זו באה לאפשר עשיית צילומים ברשות הרבים, בלי חשש שעשיית הצילום

סעיף 13 לחוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965, ענינו פרסומים מותרים, והוא מורה לאמור:

13. לא יישמש עילה למשפט פלילי או אזרחי -

(1) פרסום המוגן לפי סעיף 28 או שהותר לפי סעיף 29 לחוק יסוד: הכנסת, או פרסום המוגן לפי סעיף 1 לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, תש"א-1951;

(2) פרסום בישיבת הממשלה;

(3) פרסום על ידי הממשלה או חבר ממשלה בתוקף תפקידו, או פרסום על פי הוראת הממשלה או הוראת חבר ממשלה בתוקף תפקידו;

(4) פרסום על ידי מבקר המדינה בתוקף תפקידו או פרסום כאמור מטעמו;

(5) פרסום על ידי שופט, חבר של בית דין דתי, בורר, או אדם אחר בעל סמכות שיפוטית או מעין שיפוטית על פי דין, שנעשה תוך כדי דיון בפניהם או בהחלטתם, או פרסום על ידי בעל דין, בא"כוחו של בעל דין או עד, שנעשה תוך כדי דיון כאמור;

(6) פרסום על ידי חבר ועדת חקירה כמשמעותה בסעיף 22 לחוק יסוד: הכנסת, או בפקודת ועדות חקירה, שנעשה תוך כדי דיון בפני הועדה או בדיון וחשבון שלה, או פרסום על ידי אדם שענינו משמש נושא לחקירת הועדה, בא"כוחו של אדם כזה או עד, שנעשה תוך כדי דיון כאמור;

(7) דין והשבת נכון והוגן על מה שנאמר או אירע כאמור בפסקאות (5) או (6) בישיבה פומבית, ובלבד שהפרסום לא נאסר לפי סעיף 21;

(8) דין והשבת נכון והוגן על מה שנאמר או אירע בישיבה פומבית של ארגון בין-לאומי שמדינת ישראל אל חברה בו, של ועידה בין-לאומית שאליה שלחה ממשלת ישראל נציג, של בית דין בין-לאומי, או של מוסד ממוסדותיה הנבחרים של התסתדרות הציונית העולמית - הסוכנות היהודית לארץ ישראל;

(9) פרסום שהמפרסם חייב לעשות על פי דין או על פי הוראה של רשות המוסמכת לכך כדין או שהוא רשאי לעשות על פי היתר של רשות כאמור;

7. (א) לא ישא אדם באחריות לפי חוק זה על מעשה שהוסמך לעשותו על פי דין.
(ב) רשות בטחון, או מי שנמנה עם עובדיה או פועל מטעמה, לא ישאו באחריות לפי חוק זה על פגיעה שנעשתה באופן סביר במסגרת תפקידם ולשם מילוי.

(ג) "רשות בטחון", לענין סעיף זה – כל אחד מאלה:

- (1) משטרת ישראל;
- (2) אגף המודיעין במטה הכללי והמשטרה הצבאית של צבא-הגנה לישראל;
- (3) שירות בטחון כללי.

8. (א) הוכיח הנאשם או הנתבע שעשה את הפגיעה באחת הנסיבות האמורות בסעיף 6 (2) ושהפגיעה לא חרגה מתחום הסביר באותן נסיבות, חזקה עליו שעשה את הפגיעה בתום לב.

נטל ההוכחה

דברי הסבר

(8) הפרסום היה בהגשת תלונה על הנפגע בענין שבו האדם שאליו הוגשה התלונה ממונה על הנפגע, מכוח דין או חוזה, או תלונה שהוגשה לרשות המוסמכת לקבל תלונות על הנפגע או לחקור בענין הממשמש ונשא התלונה, ואולם אין בהוראה זו כדי להקנות הגנה על פרסום אחר של התלונה, של דבר הגשתה או של תכנה;

(9) הפרסום היה דין וחשבון נכון והוגן על אסיפה פומבית או על אסיפה או ישיבה של תאגיד של ציבור היתה גישה אליה, והיה בפרסומו ענין ציבורי;

(10) הפרסום לא נעשה אלא כדי לגנות או להכחיש לשון הרע שפורסמה קודם לכן;

(11) הפרסום לא היה אלא מסירת ידיעה לעורך עתון או לנציגו כדי שיבחן שאלת פרסומה בעתון.

7. הסעיף המוצע קובע פטור לרשויות בטחון לגבי פגיעות שנעשו במסגרת תפקידן ולמען מילוי התפקיד כל עוד המעשה נעשה באופן סביר. בסעיף קטן (א) מוצע כי ייקבע פטור למי שעושה מעשה הכולל בפגיעה בפרטיות שהוא הוסמך לעשותה על פי דין, כגון פקיד דואר המבצע עבודתו לגבי דברי דואר או הודעות טלקס.

8. הסעיף המוצע דן בענין נטל ההוכחה בקשר עם ההגנה של תום לב, וקובע חזקות מסויימות, מהן לטובת הנתבע או הנאשם ומהן נגדו. ההצעה הולכת במידה מסויימת בעקבות הוראה מקבילה בחוק איסור לשון הרע (סעיף 16), מתוך הבחנה בין ענין לשון הרע וענין פגיעה בפרטיות, מכיון שבפגיעה בפרטיות

או פרסומו יהיו פגיעה בפרטיות, כאשר דמותו של הנפגע מופיעה בתצלום רק בדרך מקרה ובתור ענין שאיננו מעיקרי התמונה. גם בהגנה זו יש הקלה על פעולות אמ-צעי התקשורת.

בפסקה (2) (1) יש הפניה למסקאות (4) עד (11) לסעיף 15 לחוק לשון הרע, תשכ"ה-1965; ואלה הוראותיהן:

(4) הפרסום היה הבעת דעה על התנהגות הנפגע בתפקיד שיפוטי, רשמי או ציבורי, בשירות ציבורי או בקשר לענין ציבורי, או על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה התנהגות;

(5) הפרסום היה הבעת דעה על התנהגות הנפגע – (א) כבעל דין, כבא כוחו של בעל-דין או כעד בישיבה פומבית של דיון כאמור בסעיף 13 (5), ובלבד שהפרסום לא נאסר לפי סעיף 21, או

(ב) כאדם שענינו משמש נושא לתקירה, כבא כוחו של אדם או כעד בישיבה פומבית של ועדת תקירה כאמור בסעיף 13 (6),

או על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה התנהגות;

(6) הפרסום היה בקורת על יצירה ספרותית, מדעית, אמנותית או אחרת שהנפגע פרסם או הציג ברכים, או על פעולה שנעשתה בפומבי, ובמידה שהדבר כרוך בבקורת כזאת – הבעת דעה על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה יצירה או פעולה;

(7) הפרסום היה הבעת דעה על התנהגותו או אפיו של הנפגע בענין שבו הנאשם או הנתבע ממונה על הנפגע, מכוח דין או חוזה, הפרסום היה מוצדק על ידי היותו ממונה כאמור;

(ב) חזקה על הנאשם או הנתבע שעשה את הפגיעה שלא בתום לב אם הוא פגע ביוֹד־עין במידה גדולה משהיתה נחוצה באופן סביר לצורך העניינים שניתנה להם ההגנה בסעיף 6 (2).

(ג) חזקה על נאשם או נתבע הטוען להגנה על פי סעיף 6 (2) (ד) שעשה את הפגיעה שלא בתום לב, אם ביצע את הפגיעה תוך כדי הפרת הכללים או העקרונות של אתיקה מקצועית החלים עליו מכוח דין או המקובלים על אנשי המקצוע שהוא נמנה עמם.

הפרכה של טענות הגנה 9. הביא הנאשם או הנתבע ראיה או העיד בעצמו כדי להוכיח אחת ההגנות הניתנות בחוק זה, רשאי התובע להביא ראיות סותרות; אין בהוראה זו כדי לגרוע מסמכות בית המשפט לפי כל דין להתיר הבאת ראיות בידי בעלי הדין.

הקלות 10. בבואו לגזור את הדין או לפסוק פיצויים רשאי בית המשפט להתחשב, לטובת הנאשם או הנתבע, גם באלה:

(1) הפגיעה לא היתה אלא חזרה על מה שכבר נאמר, והוא נקב את המקור שעליו הסתמך;

(2) הוא לא התכוון לפגוע;

(3) הוא התנצל בשל הפרסום ונקט צעדים להפסקת מכירתו או הפצתו של עותק הפרסום המכיל את הפגיעה, ובלבד שההתנצלות פורסמה במקום, במידה ובדרך שבהם פורסמה הפגיעה ולא היתה מסוייגת.

דין המדינה 11. חוק זה חל על המדינה לענין אחריותה האזרחית של המדינה בשל פגיעה בפרטיות.

דין גופים ציבוריים 12. (א) העברת ידיעות בין רשויות המדינה, רשויות מקומיות וגופים אחרים הממלאים תפקידים ציבוריים על פי דין, ככל שהיא לא נאסרה בחיקוק או בכללים או עקרונות של אתיקה מקצועית וככל שהיא למטרת ביצוע כל חיקוק או למטרה במסגרת הסמכויות או התפקידים של מעביר הידיעה או מקבלה – לא תהווה פגיעה בפרטיות.

(ב) שר המשפטים רשאי להתקין תקנות בדבר סדרי העברת ידיעות כאמור; לענין סדרי העברת ידיעות מאת רשויות הפועלות בתחום אחריותו של שר אחר או אליהן יותקנו התקנות לאחר התייעצות עם השר הנוגע בדבר.

דברי הסבר

מעיפים הוראות סעיפים אלה דומות להוראות סעיף 9 ו-10 פ"ם 18 ו-19 לחוק איסור לשון הרע תשכ"ה-1965.

סעיף 11 הסעיף המוצע מטיל על המדינה אחריות אזרחית על פגיעה בפרטיות.

סעיף 12 מוצע כי רשויות המדינה, רשויות מקומיות וגופים ציבוריים הפועלים על-פי דין יהיו רשאים, אם אין איסור על כך בחיקוק, להעביר ידיעות בינם לבין עצמם למטרות המפורטות באותו דין, ובלבד שלא יופרו הוראות חוק או כללי אתיקה החלים על אותה מקרה. כוונת הוראה זו היא לתקל על שיתוף פעולה בי-

הטענה "אמת דברתי" אינה לענין, באשר גם פרסום אמת יכול להוות פגיעה בפרטיות.

מטרת סעיף קטן (ב) היא למנוע שימוש לרעה בהגנת היותנות בסעיף 6 (2); פרסום על עניניו האינטימיים של איש ציבור לא יהיה מוגן אם כוונת המפרסם היתה לפגוע במידת גדולה משהיתה נחוצה באופן סביר.

בסעיף קטן (ג) מוצע כי פגיעה שנעשתה מתוך הפרת כללי אתיקה מקצועית חזקה שנעשתה שלא בתום לב, מחובתם של אנשי מקצוע שעליהם חלים כללי אתיקה מקצועית לנהוג לפי כללים אלה, ופגיעה בפרטיות תוך הפרתם צריכה להוות ראיה של חוסר תום לב מצד המפר.

13. (א) אדם שנפגע בפרטיותו ותוך ששה חדשים לאחר הפגיעה מת כלי שהגיש תובענה או קובלנה בשל אותה פגיעה, רשאים בן-זוגו, ילדו או הורהו, ואם לא השאיר בן-זוגו, ילדים או הורים – אחיו או אחותו, להגיש, תוך ששה חדשים לאחר מותו, תובענה או קובלנה בשל אותה פגיעה.

נת הנפגע

(ב) אדם שהגיש תובענה או קובלנה בשל פגיעה בפרטיות ומת לפני סיומה, רשאים בן-זוגו, ילדו או הורהו, ואם לא השאיר בן-זוגו, ילדים או הורים – אחיו או אחותו, להודיע לבית המשפט, תוך ששה חדשים לאחר מותו, על רצונם להמשיך בתובענה או בקובלנה, ומשהודיעו כאמור, יבואו הם במקום התובע או הקובל.

14. התקופה שבה מתיישנת תביעה אזרחית שלא הוגשה עליה תובענה לפי חוק זה היא שנתיים; בכפוף לכך יחולו על תביעה כאמור הוראות חוק ההתיישנות, תשי"ח-1958.³

זיישנות

15. על הליכים משפטיים בשל פגיעה בפרטיות יחולו הוראות סעיפים 21 ו-22 לחוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965, בשינויים המחוייבים לפי הענין.

זלח הוראות
ק איסור
שון הרע

16. (א) בנוסף לכל עונש וסעד אחר רשאי בית המשפט, במשפט פלילי או אזרחי בשל פגיעה בפרטיות, לצוות –

יום נוספים

(1) על איסור הפצה של עתקי החומר הפוגע או על החרמתו; צו החרמה לפי פסקה זו כוחו יפה כלפי כל אדם שכרשותו נמצא חומר כזה לשם מכירה, הפצה

דברי הסבר

לם לא יאסור בית משפט ולא יעכב זמנית את פרסום דבר פתיחתו של הליך משפטי או את הפרסום של כתב אישום, תביעה או פסק דין, אם התנגד לכך הנפגע; העובר על איסור לפי סעיף זה, דינו – מאסר ששה חדשים או קנס 5,000 לירות.

22. במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע אין להביא ראייה או לחקור עד בדבר שמו הרע של הנפגע או בדבר אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו הפגומים, אלא במידה שפרטים אלה נוגעים במישרין ללשון הרע המשמשת נושא למשפט, או שבית המשפט התיר הבאת ראייה או חקירת עד כאמור –

(1) במשפט פלילי, אחרי הרשעת הנאשם – להמ"תקת דינו;

(2) במשפט אזרחי, אחרי ההחלטה שהנתבע חייב בפיצויים – להפחתת הפיצויים;

(3) במידה שהנפגע מצדו העיד או הביא ראייה או חקר עד בדבר שמו, אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו הטובים;

(4) אם שוכנע בית המשפט שהדבר דרוש לעשיית צדק ולגילוי האמת, אם בעמידה על מהימנות עדותו של הנפגע ואם בדרך אחרת.

16. הסעיף המוצע קובע סעדים בנוסף לסעדים הרגילים הקבועים בפקודת הנויקין. הוראה זו דומה להוראת סעיף 9 לחוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965.

פיה כאלה, לשם הבטחת קיומם של חיקוקים ומילוי פקידים שהוטלו על גופים אלה. מוצעת סמכות להתקן קנות בענין סדרי העברת ידיעות בין רשויות כאמור.

13. מוצע כי מותו של מי שפגעו בפרטיותו לא יביא לביטול זכות התובענה האזרחית או קובלנה הפלילית. עם זאת מוצע כי התקופה להגשת ובענה או קובלנה כאמור בידי קרוב של הנפטר תוגבל ששה חדשים לאחר מותו.

14. מוצע כי תקופת ההתיישנות לענין תביעה אזרחית לפי חוק זה תוגבל לשנתיים, מתוך זרה שתובענות יוגשו תוך זמן קצר יחסית לאחר גייעה.

15. מוצע כי על הליכים משפטיים בשל פגיעה בפרטיות יחולו הוראות סעיפים 21 ו-22 לחוק איסור לשון הרע שמטרתם להגן על שמו של הנפגע בצמצם הבאת ראיות על אפיו, עברו, מעשיו ודעותיו. לשון הסעיפים האמורים:

21. במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע רשאי בית המשפט, מיזמתו או לבקשת בעל דין, לאסור או לעכב זמנית, מנימוקים שיירשמו, פרסום ברבים של הליכי בית המשפט – לרבות כתבי טענות כתבי ביד דין אחרים, כתב אישום ודבר הושתם של אלה ולרבות פסק-דין כל עוד אינו חלוט – במידה שראה צורך בכך לשם הגנה על שמו של האדם הנוגע במשפט ואר

3 ס"ח תשי"ח, עמ' 112.

או החסנה, גם אם אותו אדם לא היה צד למשפט; ציווה בית המשפט על החרמה, יורה מה ייעשה בעתקים שהוחרמו;

(2) על פרסום פסק הדין, כולו או מקצתו; הפרסום ייעשה על חשבון הנאשם או הנתבע, במקום, במידה ובדרך שקבע בית המשפט;

(3) על מסירת החומר הפוגע לנפגע.

(ב) אין בהוראות סעיף זה כדי למנוע החזקת עותק של פרסום בספריות ציבוריות, בארכיונים וכיוצא באלה, זולת אם הטיל בית המשפט, בצו החרמה על פי סעיף קטן (א) (1), הגבלה גם על החזקה כזאת, ואין בהן כדי למנוע החזקת עותק של פרסום בידי הפרט.

אחריות בשל פרסום בעתון

17. (א) פורסמה פגיעה בפרטיות בעתון כמשמעותו בפקודת העתונות⁴ (להלן – עתון), ישאו באחריות פלילית ואזרחית בשל הפגיעה האדם שהביא את הדבר לעתון וגרם בכך לפרסומו, עורך העתון ומי שהחליט בפועל על פרסום אותה פגיעה בעתון, ובאחריות אזרחית רית ישא גם המוציא לאור של העתון.

(ב) באישום פלילי לפי סעיף זה תהא זאת הגנה טובה לעורך העתון שנקט אמצעים סבירים כדי למנוע פרסום אותה פגיעה ושלא ידע על פרסומה.

(ג) בסעיף זה, "עורך עתון" – לרבות עורך בפועל.

אחריות של מדפיס ומפיץ

18. פורסמה פגיעה בפרטיות בדפוס, למעט בעתון בעל תדירות הופעה של ארבעים יום או פחות המוצא לאור על פי רשיון תקף, ישאו באחריות פלילית ואזרחית בשל הפגיעה גם מחזיק בית הדפוס כמשמעותו בפקודת העתונות שבו הודפס הפרסום, ומי שמוכר את הפרסום או מפיץ אותו בדרך אחרת, ובלבד שלא ישאו באחריות אלא אם ידעו או חייבים היו לדעת שהפרסום מכיל פגיעה בפרטיות.

חומר פסול לראיה

19. חומר שהושג תוך פגיעה בפרטיות יהיה פסול לשמש ראיה בבית משפט, ללא הסכמת הנפגע, זולת אם בית המשפט התיר מטעמים שיירשמו להשתמש בחומר, או אם היה לפוגע הגנה או פטור לפי חוק זה.

תיקון פקודת הנויקין

20. בפקודת הנויקין [נוסח חדש], סעיף 34א – בטל.

דברי הפכר

המשפט התיר את השימוש בחומר לראיה מטעמים שיירשמו.

סעיף 20 מוצע לבטל את סעיף 34א לפקודת הנויקין [נוסח חדש] שעניו פגיעה בדמותו של אדם בכינויו, בתמונתו או בקולו, על ידי שימוש בהם למטרות מסחר או פרסומת מסחרית. סעיף זה געשה מיותר עקב ההוראה שבסעיף 2(7).

סעיפים הוראות סעיפים אלה דומות להוראות סעיף 17 ו-18 פ"ד 11 ו-12 לחוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965.

סעיף 19 מוצע כי חומר שהושג תוך פגיעה בפרטיות ובניגוד להוראות החוק לא יוכל לשמש ראיה בבית המשפט אלא אם הושגה לכך הסכמת הנפגע, או שהיו לפוגע הגנה או פטור לפי החוק המוצע, או שבית

⁴ חוקי אי"י, כרך ב', פרק קט"ה, עמ' 1191.

- תיקון חוק סדר הדין הפלילי
 21. בתוספת לחוק סדר הדין הפלילי, תשכ"ה-1965, אחרי פסקה (12) יבוא:
 (13) עבירות על חוק הגנת הפרטיות, תש"ם-1980.
- שמירת דינים
 22. הוראות חוק זה לא יגרעו מהוראות כל דין אחר.

דברי הסבר

21 סעיף התיקון המוצע בתוספת לחוק סדר הדין הפלילי, תשכ"ה-1965, יאפשר הגשת קוב"לנות פליליות פרטיות על עבירות לפי החוק המוצע.

22 סעיף מוצע כי יישמר תקפן של הוראות כל דין אחר המתייחסות לענין הפרטיות. החוק המוצע בא לתוסף הגנה על פרטיות ולא לגרוע מזכויות קיימות בדין.

5 ס"ח תשכ"ה, עמ' 161.

מתפרטת בזה הצעת חוק מטעם הממשלה:

חוק המילווח (חברות ביטוח) (תיקון מס' 5), תש"ם-1980

1. בסעיף 1 לחוק המילווח (חברות ביטוח), תשכ"ג-1962: (להלן - החוק העיקרי), בסופו יבוא:
- 1 תיקון סעיף 1
 "קרן ביטוח" - ערך התחייבויותיה של חברת ביטוח על פי פוליסות לביטוח חיים, בניכוי ערך התשלומים שחייבים לה המבוטחים על הפוליסות או כהחזר הלוואות בשעבוד פוליסות, הכל לפי חישוב אקטוארי ליום המאזן של חברת הביטוח.
2. בסעיף 2 לחוק העיקרי, במקום "בסכום כולל שלא יעלה על 3,000 מיליון לירות" יבוא "בסכום היתרה המוערכת של קרנות הביטוח הנובעות מחוזים לביטוח חיים שנקשרו ונכנסו לתקפם לפני י"ח בניסן תשמ"ג (1 באפריל 1983)".
- 2 תיקון סעיף 2

דברי הסבר

סעיפים
 1 ו-2 סעיף 2 לחוק העיקרי, כפי שתוקן, אומר:
 2. הממשלה מורשית בזה, בשם המדינה, לקבל מחברות ביטוח העוסקות בישראל בביטוח חיים צמוד, מילווח בסכום כולל שלא יעלה על 3,000 מיליון לירות.

בהסכם בין המדינה לבין חברות הביטוח, התחייבו החברות להשקיע באיגרות המונפקות על פי החוק העיקרי את קרנות הביטוח שיתקבלו מעסקאות ביטוח חיים

שייערכו לפני 1 באפריל 1983, למעט סכומים - שלא יעלו על 15% מכספי הקרנות - שהחברות רשאיות להשקיע, באישור המפקח על הביטוח, בהשקעות אחרות. על כל חברה להעביר לממשלה כל הודש את הסכום אשר להערכתה הצטבר בקרנותיה במשך אותו חודש, ועם פרסום מאונה ייערך החישוב האקטוארי.

מוצע להתאים את סמכותה של הממשלה לקבל את המילווח להתחייבותן של חברות הביטוח לרכוש את האיגרות ולהתחייבות הממשלה לספקן.

1 ס"ח תשכ"ג, עמ' 10; תשכ"ד, עמ' 8; תשכ"ט, עמ' 222; תשל"א, עמ' 28; תשל"ה, עמ' 89.

3. במקום סעיף 5(ב) לחוק העיקרי יבוא:

תיקון סעיף 5

"(ב) הריבית שעל איגרות חוב שיוצאו תמורת כספים שמקורם בפרמיות ששולמו על פי חוזים לביטוח חיים שנקשרו ונכנסו לתקפם לפני כ"ב בטבת תשל"ח (1 בינואר 1978), לא תהא חייבת בשום מס המוטל על הכנסה, חוץ מן המס שיש לנכותו מאותה ריבית לפי סעיף 161 לפקודת מס הכנסה², ושלא יעלה על 25%.

(ג) הריבית על איגרות חוב שיוצאו תמורת כספים שמקורם בפרמיות ששולמו על פי חוזים לביטוח חיים שנקשרו או נכנסו לתקפם בכ"ב בטבת תשל"ח (1 בינואר 1978) או אחריו ונקשרו ונכנסו לתקפם לפני ד' בניסן תשל"ט (1 באפריל 1979), לא תהא חייבת בשום מס המוטל על הכנסה, חוץ מן המס שיש לנכותו מאותה ריבית לפי סעיף 161 לפקודת מס הכנסה, ושלא יעלה על 35%."

דברי הסבר

לאחרונה הגיעה הממשלה להסכם חדש עם חברות הביטוח העוסקות בישראל בביטוח חיים צמוד, ולפי יועלה המס ל-35% על ריבית המשתלמת על איגרות החוב שהוצאו תמורת כספים שמקורם בפרמיות ששולמו על פי חוזים לביטוח חיים שנקשרו בין כ"ב בטבת תשל"ח (1 בינואר 1978) לבין ד' בניסן תשל"ט (31 במרס 1979). ולא תהיה הגבלת מס כלשהי על ריבית המשתלמת על איגרות חוב שהוצאו תמורת כספים שמקורם בפרמיות ששולמו על פי חוזים כאלה שנקשרו החל מיום ד' בניסן תשל"ט (1 באפריל 1979).

התיקון המוצע יתן תוקף להסדר המוסכם כאמור.

סעיף 3 סעיף 5(ב) לחוק העיקרי אומר:

"(ב) הריבית על איגרות החוב לא תהא חייבת בשום מס המוטל על הכנסה, חוץ מן המס שיש לנכותו מאותה ריבית לפי סעיף 161 לפקודת מס הכנסה, ושלא יעלה על 25%."

כאשר נכנס לתוקף החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 22) תשל"ח-1975, שהעלה את שיעור המס שיש לנכותו במקור מתשלומי ריבית ל-35% (אם לא נקבע בדין שיעור גמוך יותר), היתה הממשלה מנועה מליתום תיקון לחוק העיקרי להעלות את שיעור המס ל-35% בשל הסכם בינה לבין חברות הביטוח.

² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

